

ЗБЕРЕГТИ І ПЕРЕДАТИ НАЩАДКАМ

Майже 60 років віддав улюбленій професії дніпропетровський знавець землевпорядної справи, кавалер двох орденів «Знак Пошани» **Юрій Володимирович Ларічев**. Свої спогади ветеран починає з тих часів, про які зараз вже мало хто може розповісти.

Як і всі, в юності я багато про що мріяв — майстрував перші детекторні приймачі, захоплювався футболом, ходив до музичного училища і досить пристойно грав на семи інструментах. Але всі мої плани на життя скоригувала війна. В період окупації Дніпропетровська я вступив до землевпорядного технікуму, бо його учнів не гнали до Німеччини.

Вам важко навіть уявити, які то були роки. Після визволення все місто лежало в руїнах. Я і два мої товариша разом з директором технікуму засклили вікна, відремонтували кілька кімнат, установили печі-буржуйки, заготували паливо. 1 грудня 1943 року почалися заняття.

Студентів долучали до робіт у місті: по льоду ми тягали до берега балки підірваного залізничного мосту, розчищали вулиці від завалів, розвантажували з ешелонів поранених солдатів. Навесні нас мобілізували відновлювати межі землекористування колгоспів і передавати дані до Міністерства заготівель для розрахунку здачі хліба на допомогу фронту. А після закінчення технікуму в травні 1945-го мене у складі землевпорядного загону відрядили до

Солонянського та Криничанського районів.

Ми були оснащені теодолітом-одноговилинником марки «Швабе», 20-метровою стрічкою зі шпильками і еккером. Для камеральних робіт — масштабна лінійка та планіметр. Пізніше з'явився арифмометр, який всі прозвали: «вам-вам-вам і нам-нам». Зазвичай господарства виділяли землевпорядникам підводу (тягли її корови) і людей, яких ще потрібно було навчити нашій роботі. У полі встановлювали дерев'яні стовпи з поперечною і працювали від зорі до темряви, вихідні бували рідко. Всі камеральні роботи (тобто обробку й оцінку точності польових вимірювань та складання графічної документації) здійснювали самі, а також видавали необхідні документи господарствам.

У 1947 році, коли я працював техніком-землевпорядником в обласному управлінні сільського господарства, викликав мене начальник — Віктор Федорович Добровольський — і сказав: «Треба поїхати в Ізмаїльську область, допомогти в організації колгоспів». А рік видався голодний, важкий, і ніякої підтримки в мене не було — батько загинув на фронті, маму

я поховав у сорок п'ятому. Кажу: «Мені нема в чому їхати». — «Ми тобі допоможемо». Дали хромові чоботи, теплу куртку, і грошей не захотіли брати: «Заплатиш, коли повернешся».

Суть роботи полягала в тому, щоб кращі землі приватних господарств передавати колгоспам, які організовувалися. Дотепер у мене перед очима ті збори і скорботні обличчя людей, яких примушували «посунутися» з насиджених місць...

Через два роки я вже працював у Павлоградському районі, жив на квартирі. Сім'я була дуже порядна, брали з мене недорого. Влітку до них приїхала дочка Галина, яка вчилася у Сімферополі на агронома і проходила в колгоспі практику. Я мав мотоцикл і підвозив її, куди треба по роботі, а вона допомагала мені у землевпорядних справах. Так ми дружили, аж поки хтось із її рідні не сказав: «А чому б нам не одружити цих гарних молодят?» В ЗАГСі довгий час не було бланків, але зрештою ми зареєстрували шлюб. Батько Галі був у розпачі. Справа в тому, що він сам і всі його брати мали престижну роботу — працювали водіями, а тут раптом якийсь землевпорядник! Та хвилювався він

Юрій Ларічев.
1982 рік

Зйомка населеного пункту в селі Одарівка Криничанського району на Дніпропетровщині. Другий зліва Юрій Ларічев. 1953 рік

даремно: з Галиною Миколаївною ми прожили довге щасливе життя.

До 1950 року в області завершилося землевпорядкування колгоспів і радгоспів, були нарізані поля сівозмінні і впроваджені схеми чергування сільськогосподарських культур. На той час було близько 1200 господарств, за Хрущова почали їх укрупнювати, стало 400. І знову все спочатку — складала плани (все креслилося вручну), видавали держакти господарствам.

Після Павлограда я дев'ять років їздив по колгоспах із землевпорядним загonom. Особливо запам'яталася робота у Верхівцевській МТС, де я працював землевпорядником, а моя Галина — заступником головного агронома. Взяли 15 сотих землі, 10 тисяч позички, знайшли майстрів і збудували великий гарний будинок. Мене обрали головою профкому станції, а це колектив 500 чоловік, які вперше стали членами профспілки, почали отримувати путівки в санаторії. За підсумками галузевого змагання наша МТС посідала друге місце в Союзі.

У 1961-му я вже був старшим інженером відділу землекористу-

вання обласного управління сільськогосподарства. Невдовзі призначили начальником відділу, на цій посаді працював 19 років. Це був період інтенсивного промислового розвитку країни, а особливо Дніпропетровщини. Жодне будівництво не починалося без попередніх варіантів розміщення, досліджень і відведень землі. За збереженням орної суворо стежили. Під забудову виділяли тільки непридатні, незручні та малопродуктивні ділянки, а зрештовані землі не давали нікому. Всім клієнтам на відведення землі видавався спеціальний бланк за підписом держінспектора з використання й охорони земель — моїм підписом. Без цього документа Держбанк не відкривав фінансування об'єкта.

За результатами землекористування наша область посідала перші місця в Україні. Це стосується таких показників, як освоєння нових земель, висадка захисних лісосмуг, боротьба з ерозією ґрунтів, вишукування резервів землі.

Особливим пріоритетом було збереження чорнозему. Ми другими після Полтави запровадили правило: перш ніж щось будова-

ти, зніми чорнозем. Заїжджали бульдозери, знімали шар землі, іноді навіть на глибину до метра, і складували. Потім вивозили на ділянки з бідними ґрунтами. Йшла справжня боротьба за чорнозем, — хапали за петельки! Я тоді міг так оштрафувати порушника, що він боявся. Зараз, на жаль, на це не звертають уваги.

До нас приїжджали вивчати досвід делегації з інших областей України і навіть Союзу. Тут пройшли дві республіканські наради: по боротьбі з ерозією ґрунтів у Верхньодніпровському районі і з рекультивациі відпрацьованих кар'єрів на базі Орджонікідзевського гірничо-збагачувального комбінату.

Вагомий внесок у досягнення цих результатів зробив колектив нашого невеликого, але мобільного і працюючого відділу. Я завжди з великою теплотою і повагою згадую своїх колег, особливо ж головного інженера Івана Омелянвича Чорновола та інженера Марію Олександрівну Гряник.

Тоді часто повторювали: «Зберегти і передати нащадкам!» Для нас ці слова стали змістом життя.

Юрій ЛАРИЧЕВ,
почесний землевпорядник
України